

Nr 137.

Av herr **Nilsson, Bror, m. fl.**, om utredning rörande verkningarna av den pågående folkförflyttningen från landsbygden till städer och tätorter.

Ingen förändring i den svenska samhällskroppen har varit eller är av mera djupgående art än den folkförflyttning, som äger rum därigenom, att befolkningen flyttar från landsbygden till städer och tätorter. Samtidigt sker en ständig överflyttning av arbetskraft från jordbruket till industrien och stadsmannanäringarna. Huru betydande denna förflyttning varit under ett århundrade framgår av följande statistiska uppgifter.

Folkmängdens fördelning i 1 000-tal:

	Jordbruk och binäringar	Industri och bergsbruk	Handel och solfärdsel	Allm. tj. och fria yrken
	%	%	%	%
1840	2 539 81	268 9	69 2	262 8
1900	2 828 55	1 426 28	535 10	347 7
1940	2 033 32	2 277 36	1 158 18	485 8

Jordbruksbefolkningen har sedan sekelskiftet minskat med nära en miljon människor, och dess procentuella andel i befolkningsstocken har nedgått från över hälften till knappast en tredjedel. Att jordbrukets produktion samtidigt kunnat ökas, utgör ett avgörande bevis på den rationalisering denna näringsgren genomgått.

För 25 år sedan var stadsbefolkningen inte fullt 1 800 000 människor. Nu har den stigit till 3 050 000 personer, och räknar man med förortsbebyggelsen, är nu hälften av svenska folket stadsbor.

De årskontingenter av unga medborgare, som lämnat jordbruksnäringen, ha tidigare beräknats uppgå till cirka 20 000 om året. Under de senaste åren ha emellertid skarorna alltmer tätat, och för år 1946 har i något sammanhang uppgivits siffran 40 000. Huru denna vandring av ungdom från landsbygden till städerna bidrar till landsbygdens utarmning, framhölls av professor Wahlund i ett föredrag vid lantbruksveckans öppnande för några år sedan. Om man beräknar, att varje sådan ung människa kostat minst 5 000 kronor i uppfödning, blir det en årlig tribut från landsbygden och jordbruket till städerna och industrien av 100 miljoner kronor.

Det har talats och skrivits mycket om denna företeelse i vårt samhälle, vilken man kallar flykten från landsbygden. Somliga anse denna flykt skad-

lig, andra att den är nyttig. Vad som är säkert det är, att den medför många konsekvenser och verkningar, som det ingalunda är lätt att överblicka. Tyvärr ägnas detta vitala problem ett alltför ljumt eller obetydligt intresse från statsmakternas sida. Nuets tillfälliga svårigheter på olika områden få helt dominera. Och dock är det här fråga om ett spörsmål, som redan fått och helt visst i än högre grad kommer att få oerhörda följder för hela det svenska samhället.

Vi leva i planläggningarnas tidevarv, utredningarna avlösa varandra, men ännu har ingen prognos på denna väldiga folkomflyttnings återverkningar i stort ansetts påkallad. Det torde vara hög tid på att så äntligen sker.

Den minskade nativitetens verkningar och disproportionen mellan könen i såväl stadssamhällen som landsbygden behövde bli föremål för undersökning. I Östergötland visade befolkningssiffrorna vid senaste årsskiftet, att 32 socknar hade fler döda än födda under fjolåret. De barnalstrande åldersgrupperna på landsbygden äro ytterligt uttunnade. Om flykten från jordbruket fortsätter, när inträffar det då att vår förnämsta nationaltillgång — den odlade jorden — icke kan tillfullo utnyttjas av brist på arbetskraft? Hur blir det med skolorna på landsbygden, om barnantalet sjunker än ytterligare, och huru skall tillräckligt med skolor och lärare kunna anskaffas i städerna? Huru skola i längden bostäder kunna anordnas till alla ditströmmande människor? Huru skall landsbygdens ekonomiska liv gestalta sig för de få därstädes kvarlevande människorna? Detta nämnt endast som exempel på uppkommande frågeställningar.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Konungen anhålla om såväl en skyndsam utredning rörande verkningarna av den pågående folkförflyttningen från landsbygden till städer och tätorter som ock förslag till de åtgärder, som på grund därav kunna befinnas ändamålsenliga.

Stockholm den 23 januari 1948.

B. A. Nilsson.

Karl Persson.

Gustav Hallagård.

Jones Erik Andersson.

Otto Niklasson.

Ivar Persson.